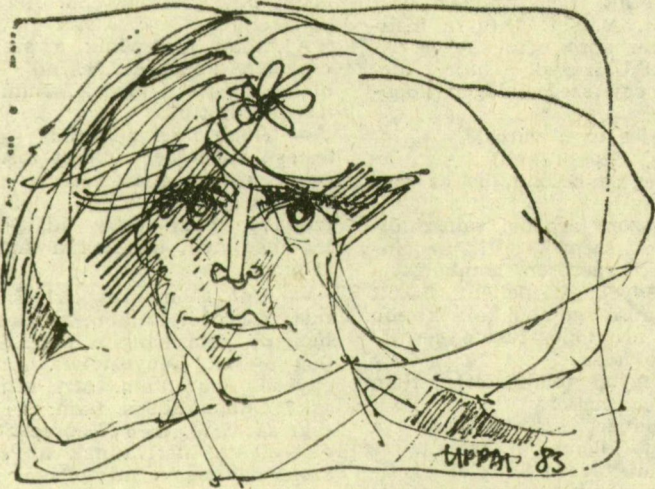

Petri Csathó Ferenc versei

Talált tárgyak osztálya

1. Mindig és mindent elvesztettél; kulcskarikát, mandzsettagombot, tavaszi versenyeket
2. A mennyezeten jódlámpa világol Szesz hamujában Krisztus könnyei
3. (Bal melle fölött anyajegy Hasa jobb oldalán műtéti heg 1983 tavaszán fosai épek voltak)

LIPPAI TAMÁS RAJZA

Privát ügy

Azt hittem nem mond semmi fontosat az ügye nem közügy tehát van fontosabb mostmár tudom hogy mondandója mély — lyukat beszélt gyomromba a fekély

SZABÓ ANDRÁS VÁZLATKÖNYVBŐL

Kacska kocsmá

és abban a kacska kocsmában ahol a tézsaarcú zongorista játszott micsoda cselekről mesélt a levitézlett futballista és micsoda balegyenesekről az örökre kiűtött bokszoló micsoda tiszta szerelmekről a húszforintos kurva és hogy hallgattuk őket templomi áhitattal a labda mindig ott volt a jobb felső sarokban minden ellenfél ott feküdt a padlón mindenféle szerelmek gyönyörűk voltak tiszták ezért mondom barátim immáron öszültem: legjobb a balekoknak

Mozgalom az egyenlő esélyekért

A felvételi-előkészítő bizottságok munkáiról

Ki tudná azoknak a leveleknek a számát, amelyeket egyetemisták adnak fel középiskolásoknak évente. A borítékok megoldatlan vagy már éppen kijavított feladatlapokat rejtnek, ily módon patronálja több száz egyetemi és főiskolai hallgató azokat a majdani felvételizőket, akiket családjuk kevésbé tud segíteni a felkészülésben. Nyaranként két hétre és a tavaszi szünetben a levelezőpartnerek személyesen is találkoznak, hogy fárasztó tanfolyamokon közelebb kerüljenek a felvételi szinthez a középiskolások. A fizikai dolgozók gyermekeinek ilyen támogatását röviden csak FEB-mozgalomként emlegetik.

Először arra kértük dr. Hegyi Andrást, a FEB bölcsészkar ágának elnökét, hogy a mozgalom történetéről beszéljen.

— Az 1960-as évek végén egyetemista, KISZ-es fiatalok felgyűltek arra a jelenségre, hogy a felsőoktatási intézményekben vérszesen csökken a munkáparaszt származású hallgatók részaránya. Egyes egyetemeken olyan képtelen felvételi arányok alakultak ki, hogy még az ellenforradalmi korszakban is kedvezőbb volt a fizikai dolgozók gyermekeinek aránya. Ezek a fiatalok mozgalmat indítottak, Budapesten kezdeményezték az akciót és gyorsan csatlakoztak társaik a jó úrvíz, vidéken is. Ez volt a Studium Generale-mozgalom. Több száz egyetemista év közben órákat tartott, nyárra táborokat szervezett. A kezdeményezést hamar felkarolta a KISZ Központi Bizottsága, és pénzügyi támogatást is nyújtott. Gyorsan kiderült, hogy a próbálkozás ebben a formájában nem lehet hatékony, mert nem rendelkezik a szükséges szakmai alapokkal. Gondként merült fel az is, hogy az akció nem terjedt ki valamennyi középiskola oktatási intézményére. Később születtek az MSZMP Központi Bizottságának és a művelődésügyi kormányzatnak az 1974-es döntése, melynek értelmében létre kellett hozni a felvételi-előkészítő bizottságokat, amelyekbe megpróbálták átmenteni a fiatalok öntevékenységét, tenni-akaratát, de ugyanakkor intézményesen biztosították az egyetemi tanszékek és oktatók részvételét a munkában. Meg kellett szervezni, hogy országos hatókörű legyen a mozgalom. Az elélt évek igazolták, hogy életképes a kezdeményezés, mindezekelőtt azért, mert sikerült a céljait megvalósítani, és sikerült megőrizni a KISZ-esek aktivitását. Most, amikor komoly gondok vannak az egyetemi KISZ-szervezetek működésében, a FEB-munka változatlanul élvezzi a KISZ-tagok támogatását. A szegedi bölcsészkaron 60–80 azoknak a hallgatóknak a száma ma, akik minden előkészítési formában közreműködnek, és több százan segítik levelezéssel a középiskolásokat.

— Hogyan befolyásolta a FEB tevékenysége a bölcsészkarokon a fizikai dolgozók gyermekeinek számát?

— Magyar történelem és orosz szaktárgyakból javulást tudunk elérni, az előbbi szakokon jelenleg 40–50 százalék körül van a fizikai dolgozók gyermekeinek aránya. Ez megfelel a jelentkezési aránynak. Magyarul igen nyelvi és történelem-idegen nyelv szakpárokban sikerült a kedvezőtlen folyamatot megállítani. (Noha nagy jelentőségűnek tartom a mi előkészítő munkánkat, mégis ebben a tevékenységben a főszerep továbbra is a középiskolai tanároké!) A nyugati nyelveknél nem sikerült a fizikai dolgozók gyermekeinek műveltségi hátrányát ledolgozni. Néhány gyermeket fel tudunk hozni a felvételi szintre, de itt változatlanul igen kedvezőtlen patronáltjaink aránya. Ennek elsősorban nem anyagi okai vannak, a műveltségi hátrányokat, az ingerszegény környezetet próbáljuk pótolni. A nyelveknél további gond, hogy csak ritkán találkozhatunk a gyerekekkel, pedig a nyelvtanulás hétről hétre való gyakorlást, társalgást igényelne. Összegezve: úgy véljük, hogy nélkülözhetetlen a szerepünk. A következő évtizedekben a társadalmi mobilitás érdekében szükség lesz munkánkra.

— Milyen a FEB szervezeti felépítése?

— A FEB-munka legfőbb irányítása államtitkári szinten tör-

ténik. Kilenc ágazati FEB működik. Ez a tevékenység az egész felsőoktatásunkra kiterjed. Örömmel mondhatom, hogy 1975 óta a szegedi bölcsész tudományi kar irányítja a bölcsészkar ágazat országos munkáját. Hozzánk tartozik az Eötvös Loránd és a Kossuth Lajos Tudományegyetem bölcsészkarán folyó FEB-munka koordinálása. Most folynak tárgyalások az újonnan létrejött pécsi tudományegyetem bevonásáról. Az egész szervezet úgy épül fel, hogy biztosítjuk a KISZ-esek részvételét a közvetlen irányításban is. Például a kari FEB-elnökkel egyenrangú feladatkört tölt be a FEB kari KISZ-titkára, hasonló jogokkal is rendelkezik.

— Milyen anyagi eszközökkel rendelkeznek a felvételi-előkészítő bizottságok?

— Erre a munkára országosan valamivel több mint 10 millió forintot fordítanak évente. Egyes ágazati FEB-ek (például agrár, műszaki stb.) ezen felül a szakminisztériumoktól is kapnak támogatást. A bölcsészkarok előkészítő munkájának évi támogatása meghaladja az 1 millió forintot. A tevékenység komoly szakmai megalapozásához sok pénzre van szükség. Mi 1975 óta már a második speciális tankönyvprogramunkat hajtuk végre. Minden szaktárgyból olyan feladatlap-rendszerekkel, szövegyűjteményekkel, az idegen nyelvekhez fordítási gyűjteményekkel, társalgási anyagokkal rendelkezünk, amelyek valóban alkalmasak lehetnek a hátrányok leküzdésére. Ilyen segédletekkel ellátjuk a tanár- és tanítóképző főiskolákat, a jogtudományi karokat és a Közgazdaságtudományi Egyetemet is.

— Hogyan befolyásolta a FEB tevékenysége a bölcsészkarokon a fizikai dolgozók gyermekeinek számát?

— Magyar történelem és orosz szaktárgyakból javulást tudunk elérni, az előbbi szakokon jelenleg 40–50 százalék körül van a fizikai dolgozók gyermekeinek aránya. Ez megfelel a jelentkezési aránynak. Magyarul igen nyelvi és történelem-idegen nyelv szakpárokban sikerült a kedvezőtlen folyamatot megállítani. (Noha nagy jelentőségűnek tartom a mi előkészítő munkánkat, mégis ebben a tevékenységben a főszerep továbbra is a középiskolai tanároké!) A nyugati nyelveknél nem sikerült a fizikai dolgozók gyermekeinek műveltségi hátrányát ledolgozni. Néhány gyermeket fel tudunk hozni a felvételi szintre, de itt változatlanul igen kedvezőtlen patronáltjaink aránya. Ennek elsősorban nem anyagi okai vannak, a műveltségi hátrányokat, az ingerszegény környezetet próbáljuk pótolni. A nyelveknél további gond, hogy csak ritkán találkozhatunk a gyerekekkel, pedig a nyelvtanulás hétről hétre való gyakorlást, társalgást igényelne. Összegezve: úgy véljük, hogy nélkülözhetetlen a szerepünk. A következő évtizedekben a társadalmi mobilitás érdekében szükség lesz munkánkra.

— Napjainkban a FEB által támogatott diákok szüleinek meggyőzése arról, hogy érdemes továbbtanulni, nemegyszer nehéz feladat. Hogyan tudnak ebben a meggyőzésben segíteni?

— Ennél a kérdésnél utalni kell az egész értelmiségi pályának, és ezen belül különösen a pedagóguspályának az erkölcsi és anyagi megbecsülésére. Közismert, hogy ezen elismerésekkel nem túl kedvező a helyzet. Szakmunkásként vagy a természetközvetetben dolgozó kedvezőbbek az elhelyezkedési lehetőségek, nagyobb az anyagi megbecsülés, és korábban válhatnak a fiatalok keresővé. A munkás- és parasztszülők nagy része, akik ezt látják, inkább nem értelmiségi pályára próbálják orientálni a gyermekét. Mi beiskolázási kampánnyal, jó propagandamunkával próbálunk enyhíteni a helyzeten. De amíg a pedagóguspálya nem kap fokozottabb megbecsülést, addig ebben a szemleletben nem várható változás.

— Az új felvételi rendszer jelent-e módosulást a FEB munkájában?

— Ez új feladatokat ad a FEB számára is. Ebben a pillanatban még nem lehet pontosan felmérni, hogy milyen hatása lesz a felvételi arányok alakulására. Reméljük, a megszereshető 120 pont lehetővé teszi a felvételizők nagyobb differenciálódását, és talán jobban figyelembe lehet majd venni a pályalkalmasságot is. De az új felvételi rendszer jobban megköveteli az általános műveltséget. Ennek bizonyára lesznek veszélyei a fizikai származású felvételizők számára. Nehezményezzük, hogy számos tárgyból az új felvételi tételeket, amelyeket több évtized múltán változtattak meg, nagyon későn hozták nyilvánosságra. Történelemből például legalább a harmadával több a tétel. Azt hiszem, az lett volna korrekt, ha már egy-két évvel ezelőtt meghirdették volna, hogy most mik lesznek a felvételi követelmények, és ennek megfelelően alakíthattuk volna a felkészítést.

— Az előkészítésben részt vevő egyetemi oktatók és diáktanárok a feladatcsorok megoldása alapján és a kétszeri táborozás során árnyaltabb képet kapnak a felvételizőről, mint az egyszeri teljesítményből ítélő felvételi bizottság.

— Ez így van. Felvetődött, hogy az általunk szerzett információkat továbbítani kellene a felvételi bizottságokhoz. Van-e FEB-ek, ahol a kétéves előkészítő kurzus végén bizonyítványt adnak a résztvevőknek, és a felvételizetők asztalára kerül. Nálunk a vita úgy dőlt el, hogy a mi feladatunk a hátrányok leküzdésének segítése, az esélyegyenlőtlenségeket a felvételi előtt kell csökkenteni. A felvételi vizsgán nem lenne helyes, ha bárki előnnyel indulna, feltétlenül az ott mutatott szakmai alkalmasság kell, hogy döntson.

BÓLE ISTVAN

Csalogányok és verebek

Volt egyszer egy gyönyörű ligetecske, csalogányok laktak, csalogányok énekeltek benne. Egy napon váratlanul verébcapat költözött a ligetbe. A verebek fülszlétoen csiripeltek, mindenhová odatolakodtak, és elkapták a legszebb szünyogokat és kukacokat a csalogányok orra elől.

— Micsoda dolog ez? Csinálj már valamit! — fordult férjéhez a gyermekeiért aggódó csalogánymama.

— Ugyan, ugyan, fölöslegesen nyugtalanokdsz. Nem lesz semmi baj, Hadd maradjanak csak. Mindenki számára van hely a Nap alatt — nyugtatgatta feleségét a csalogánypapa, majd elgondolkozva hozzátette: — Lehet, hogy énekelni is megtanulnak tőlünk, s nagy, közös kórust alkothatunk majd... Maradjanak csak.

És a verebek maradtak. Felforgatták az egész ligetet, lármáztak, civakodtak, tolakodtak, elfoglalták a legjobb helyeket. És persze csiripeltek.

— Figyeljetek csak! Mintha már kezdenének énekelni! — mondta reménykedve a csalogánypapa.

Meghallván ezt a legfiatalabb veréb, odapatlant a csalogány elé, és harsányan a fülébe csiripelt.

— Derék, derék! Szép, erős hang! Alakul már! — biztatta a verébet a csalogánypapa.

— Hallottátok?! Hallottátok?! — visította lelkesedve a veréb. — Éppen csak hogy egyet csiripelttem, máris elismerte! Ihol a művészet! — döngögette a mellét, majd a többiekhez fordult: — Na, most ti is, mind, egyszerre!

És a ligetet betöltötte az éles verébcsiripelés, teljesen elnyomva a csalogányéneket. Éppen akkor bújt ki a tojásból a kis csalogányfióka. Hallgatta, hallgatta, majd énekre nyitotta a száját — és elkezdett csiripelni.

SZERGEJ VORONYIN